

Na podlagi Smernic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj za večnacionalne družbe nacionalna kontaktna točka Slovenije (v nadaljevanju: NKT Slovenija) sprejme Pravilnik o obravnavi posebnih primerov.

Pravilnik o obravnavi posebnih primerov – nacionalna kontaktna točka Slovenije

Povzetek – obravnava posebnih primerov

NKT Slovenija prispeva k reševanju vprašanj, ki nastanejo v povezavi z izvajanjem Smernic OECD za večnacionalne družbe (v nadaljnjem besedilu: smernice) v posebnih primerih, na nepristranski, predvidljiv, pravičen in z načeli ter standardi smernic združljiv način. NKT Slovenija tako ponuja forum za razpravo in učinkovito, pravočasno ter v skladu z veljavno zakonodajo pomaga reševati vprašanja, ki jih zastavljajo poslovne skupnosti, delavske organizacije, druge nevladne organizacije in udeležene stranke. Pri zagotavljanju te pomoči NKT Slovenija:

- pripravi **začetno oceno** o tem, ali zastavljeno vprašanje zahteva nadaljnjo proučitev, in udeležnim strankam pošlje odgovor;
- ponudi **dobre usluge, če zastavljena vprašanja zahtevajo nadaljnjo proučitev**, s katerimi udeležnim strankam pomaga rešiti ta vprašanja. V ta namen se NKT Slovenija posvetuje s strankami in po potrebi:
 - 1) pridobi nasvet pristojnih organov in/ali predstavnikov poslovnih skupnosti, delavskih organizacij, drugih nevladnih organizacij in ustreznih strokovnjakov;
 - 2) se dodatno posvetuje z NKT v drugi udeleženi državi ali državah;
 - 3) poišče navodila Odbora za investicije OECD, če je v dvomih glede razlage smernic v posebnih okoliščinah;
 - 4) ponudi in s soglasjem udeleženih strank omogoči dostop do sporazumnih in nenasprotujočih sredstev, kot je mediacija, da tako pomaga strankam pri reševanju vprašanj;
- ob **zaključku postopkov** in po posvetu z udeležnimi strankami **seznanj javnost z rezultati postopka**, pri čemer upošteva potrebo po varovanju občutljivih poslovnih in drugih informacij ter interesov drugih udeleženih deležnikov, in objavi:
 - 1) **izjavo**, če sklene, da se zastavljena vprašanja ne bodo podrobneje proučila;

- 2) **poročilo**, če so stranke dosegle dogovor glede zastavljenih vprašanj;
- 3) **izjavo**, če se dogovor ne doseže ali stranka ni pripravljena sodelovati v postopkih.

Faze v obravnavi posebnih primerov, poslanih NKT Slovenija		
1. faza – začetna ocena	2. faza – mediacija	3. faza – izjava ob zaključku postopka
odločitev, ali je treba pritožbo obravnavati ali naj se zavrže: v treh mesecih po prejemu pritožbe	pogojenost s soglasjem vseh udeleženih strank: omejeno na obdobje šestih mesecev	NKT Slovenija mora objaviti izjavo v treh mesecih po zaključku postopka

NKT Slovenija si prizadeva, da učinkovito vodi posebne primere domnevne kršitve glavnih načel smernic. Cilj je dokončati celotni proces od prejema zadeve do objave izjave ob zaključku postopka v 12 mesecih. Stranke obvesti, da se držijo rokov, ki jih določi NKT Slovenija. NKT Slovenija postopek nadaljuje, tudi če se stranke ne držijo določenih rokov. NKT Slovenija lahko dovoli odstopanje od določenih rokov, če je to utemeljeno z zapletenostjo zadeve (primer: če se je ravnanje v postopku zgodilo v državi, ki ni pristopila k smernicam). V tem primeru NKT Slovenija udeležene stranke obvesti o tovrstnih zamudah in navede razloge, na podlagi katerih sprejme odločitev za podaljšanje rokov, ter določi nov časovni okvir.

Pravica odločanja v posebnih primerih

Člani medresorske delovne skupine NKT Slovenija so predstavniki ministrstva in drugih vladnih organov, zunanji sodelavci pa so predstavniki sindikatov, gospodarskih združenj, nevladnih organizacij in univerz. V posebnih primerih (domnevna kršitev smernic) imajo glasovalno pravico le člani medresorske delovne skupine NKT Slovenija, medtem ko zunanji sodelavci članom NKT Slovenija nudijo samo nasvete, priporočila in primere dobre prakse. Člani medresorske delovne skupine NKT Slovenija v posebnih primerih odločajo z večino prisotnih rednih članov.

Obravnava posebnih primerov – ključna načela

V skladu z načeli in standardi, ki so navedeni v smernicah, NKT Slovenija obravnava posebne primere na način, ki je:

- **nepriistranski**: NKT Slovenija zagotovi nepristranskost pri reševanju posebnih primerov;
- **predvidljiv**: NKT Slovenija zagotovi predvidljivost, tako da omogoči jasne in javno dostopne informacije o svoji vlogi pri reševanju posebnih primerov, in sicer informacije o nujenju dobrih uslug, fazah izvajanja posebnega postopka z

okvirnimi časovnimi roki ter o svoji vlogi, ki jo ima lahko pri spremljanju izvajanja sporazumov, ki so doseženi med strankami;

- **pravičen:** NKT Slovenija zagotovi pošteno in pravično sodelovanje strank v postopkih, npr. z zagotavljanjem dostopa do virov informacij, ki so pomembne za postopek;
- **združljiv s smernicami:** NKT Slovenija deluje v skladu z načeli in standardi smernic.

Kdo je upravičen do vložitve pritožbe?

V skladu s smernicami se lahko katera koli »**zainteresirana stranka**« (oseba, ki meni, da gospodarska družba ne posluje v skladu s smernicami) pritoži pri NKT Slovenija. NKT Slovenija lahko obravnava pritožbe, ki se nanašajo na družbe, ki poslujejo v Sloveniji ali zunaj nje. **Pritožba** mora biti podana v pisni obliki in vsebovati naslednje podatke:

- 1) ime, priimek in kontaktne podatke pritožnika;
- 2) dejanske razloge za vložitev pritožbe skupaj z opisom zadeve, vlogo udeleženega podjetja in izrecno navedbo dela oziroma delov smernic, za katere prijavitelj meni, da so lahko kršeni;
- 3) čim bolj točno in natančno dokumentacijo.

NKT Slovenija potrdi prejem pritožbe in jo pošlje družbi, ki je navedena v pritožbi. Ta družba prejme informacije o NKT Slovenija in je obveščena o postopku za posebne primere, kar se običajno opravi v 10 delovnih dneh od dne prejema pritožbe. Če pritožba ne vsebuje vseh obveznih sestavin, se vlagatelj obvesti, da pritožbo ustrezno dopolni z manjkajočimi podatki. Zadevna družba se pozove, naj NKT Slovenija do določenega roka pošlje svoje komentarje glede postopkovnih vidikov zahtevka.

Pritožbe se lahko pošljejo po elektronski ali navadni pošti na:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Kotnikova ulica 5

1000 Ljubljana

T: +386 1 400 33 11

E: [gp.mgrt\(at\)gov.si](mailto:gp.mgrt(at)gov.si)

1. faza – začetna ocena

Po prejemu pritožbe NKT Slovenija oceni pritožbo v skladu z merili, ki so navedena v smernicah. Pred postopkom ocenjevanja pritožbe NKT Slovenija ugotovi, če se pritožba nanaša na dejavnosti slovenske družbe ali na domnevno sporno ravnanje v Sloveniji. Če se pritožba nanaša na pristojnosti nacionalne kontaktne točke iz drugih držav, se te

medsebojno posvetujejo in dogovorijo, katera med njimi naj bi vodila postopek, s katerim se pomaga strankam v sporu.¹

Pri pripravi začetne ocene, ali je zastavljeno vprašanje treba podrobneje proučiti, NKT Slovenija opredelila, ali gre za zadevo *bona fide* in ali je vprašanje pomembno za izvajanje smernic. Tako NKT Slovenija upošteva naslednja **merila**:

- 1) identiteto udeležene stranke in njen interes v zadevi;
- 2) ali je zadeva gmotna in utemeljena;
- 3) ali obstaja povezava med dejavnostmi družbe in vprašanjem, ki se je pojavilo v tem posebnem primeru;
- 4) pomen veljavnih zakonov in postopkov, tudi sodnih odločb;
- 5) kako so bile ali so obravnavane podobne zadeve v drugih domačih ali mednarodnih postopkih;
- 6) ali bi imela obravnava posebnega vprašanja pozitiven učinek na cilje in učinkovitost smernic.

V tej fazi je treba poudariti, da odločitev NKT Slovenija, da zadevo sprejme v nadaljnjo obravnavo, ne prejudicira, da družba smernic ni spoštovala. Kljub temu NKT Slovenija odločitev, navedeno v začetni oceni, javno objavi. O tem, ali se zadeva sprejme v nadaljnjo obravnavo, odločajo člani medresorske delovne skupine z večino prisotnih članov. Če vodja NKT Slovenija na podlagi smernic in posvetovanja s sekretariatom OECD oceni, da zadeva ni primerna za nadaljnjo obravnavo, lahko zaustavi sprejetje pritožbe v nadaljnjo obravnavo kljub drugačnemu glasovanju večine prisotnih članov. Če stranke dosežejo sporazum ali se pritožba umakne, preden NKT Slovenija pripravi začetno oceno, NKT Slovenija zaključi postopek z izdajo izjave.

NKT Slovenija pripravi **začetno oceno** na podlagi zgoraj navedenih meril, ki vsebuje najmanj naslednje **sestavne dele**:

- 1) imena članov NKT Slovenija, ki so sodelovali v pripravi začetne ocene;

¹ Koordinacija med nacionalnimi kontaktnimi točkami (NKT) v posebnih primerih (smernice, komentar št. 24, str. 82, 83): »Če vprašanje izvira iz dejavnosti podjetja, ki se izvaja v več pridruženih državah, ali dejavnosti skupine družb, ki so organizirane kot konzorcij, skupno vlaganje ali katera druga podobna organizacijska oblika s sedežem v različnih pridruženih državah, se morajo sodelujoče NKT posvetovati o iskanju dogovora, katera NKT bo prevzela vodilno vlogo pri zagotavljanju pomoči strankam. NKT lahko za pomoč pri doseganju sporazuma prosijo predsednika Odbora za investicije OECD. Vodilna NKT mora po posvetu z drugimi NKT določiti, katera NKT bo zagotovila ustrezno pomoč, ko bo vodilna NKT zanjo prosila. Če se strankam ne uspe dogovoriti, končno odločitev v sodelovanju z drugimi NKT sprejme vodilna NKT.«

- 2) imena strank;
- 3) kratek opis postopka;
- 4) vsebino pritožbe;
- 5) razloge za odločitev, da se pritožba obravnava ali zavrže (zadeva se lahko tudi »delno« sprejme), v tem primeru se navede:
 - kateri deli pritožbe sodijo v področje smernic in kateri ne,
 - odločitev NKT Slovenija, da zadevo sprejme v nadaljnjo obravnavo, ni mišljena kot sporočilo, da družba ni ravnala v skladu s smernicami,
 - kratek opis naslednjih faz postopka za obravnavo pritožbe s strani NKT Slovenija.

NKT Slovenija pošlje strankam začetno oceno in jih povabi, da podajo svoje komentarje v desetih delovnih dneh. NKT Slovenija se odloči po lastni presoji, ali naj katere koli prejete komentarje vključi v oceno ali ne. Nato se bo začetna ocena poslala strankam in objavila na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

2. faza – mediacija

Če je zastavljeno vprašanje upravičeno do nadaljnje obravnave, NKT Slovenija o njem naprej razpravlja z udeleženi strankami in jim ponudi dobre usluge kot neformalno pomoč pri reševanju zastavljenega vprašanja. To lahko vključuje pridobivanje nasvetov ustreznih organov in predstavnikov poslovnih skupnosti, organizacij delavcev, drugih nevladnih organizacij in strokovnjakov.

NKT Slovenija kot del svoje ponudbe dobrih uslug, in kadar je to pomembno za aktualna vprašanja, ponudi sporazumne in neškodljive postopke, kot je mediacija, ali olajša dostop do njih. V skladu s sprejetimi praksami o mediaciji te postopke uporablja le ob soglasju udeleženih strank in njihovi zavezi dobronamernemu sodelovanju v času izvajanja postopka.

Pri obravnavi posebnega primera je zaželeno, da udeležene stranke dosežejo dogovor glede zastavljenih vprašanj. NKT Slovenija pomaga ustvariti pogoje, s katerimi se strankam omogoči, da v postopku sodelujejo. NKT Slovenija kot prvi korak običajno ponudi, da se z vsako stranko sreča ločeno in z njo pogovori o pritožbi. Če se stranke odločijo, da se postopek nadaljuje z mediacijo, NKT Slovenija skliče skupni »**začetni sestanek**«, na katerem se določi časovni okvir za postopek mediacije. NKT Slovenija na

»začetni sestanek« povabi tudi več kandidatov za vlogo mediatorja iz **centralnega registra mediatorjev**.²

Stranke imajo pravico, da mediatorja izberejo same. Na teh sestankih NKT Slovenija (ob sodelovanju zunanjih mediatorjev) preveri, če so stranke pooblašene za nadaljevanje postopka po prvi fazi in za sklepanje pravno zavezujočih obveznosti. Hkrati NKT Slovenija in zunanji mediatorji podrobno opredelijo naravo pritožbe, če je treba, zaprosijo pritožnika, da pošlje dokumentacijo, in gospodarsko družbo, da odgovori na pritožbo.

Postopek mediacije (osnovna pravila, pomoč zunanjih pravnih strokovnjakov, postopek pred začetkom mediacije, trajanje mediacije, sporazum o mediaciji) se za vsako pritožbo, vloženo pri NKT Slovenija, dogovori na podlagi *ad hoc načela* in ob soglasju vseh udeleženih strank. Kljub temu mora biti postopek mediacije v skladu s pravnim redom in običaji v zvezi z njim, ki veljajo v Sloveniji. Postopek mediacije za obravnavo posebnih primerov je nepristranski, predvidljiv, pravičen in usklajen s smernicami.

3. faza – izjava ob zaključku postopka

Postopek za obravnavo posebnih primerov, vloženi pri NKT Slovenija, se zaključi z zaključno izjavo. NKT Slovenija mora podati izjavo ne glede na to, ali se je mediacija končala s sporazumom ali ne. **Zaključna izjava** vsebuje najmanj naslednje **sestavne elemente**:

- 1) imena članov NKT Slovenija, ki so pripravili zaključno izjavo;
- 2) imena strank;
- 3) datum vložitve pritožbe pri NKT Slovenija;
- 4) podrobnosti pritožbe in podatke, za katera poglavja oziroma katere dele smernic pritožba trdi, da so bili domnevno kršeni;
- 5) kratek opis postopka, ki ga je vodila NKT Slovenija, s podatki o načinu sodelovanja strank in njihovi udeležbi v postopku v dobri veri ter izid mediacije v obliki sporazuma med strankami;
- 6) oceno razlogov, zaradi katerih stranke sporazuma niso dosegle (v primerih, v katerih je bil predlog za mediacijo zavržen ali mediacija ni bila uspešna);

² Ministrstvo za pravosodje vodi centralni register mediatorjev, ki delujejo v okviru sodnih programov za alternativno reševanje sporov. Vir: http://www.mp.gov.si/si/obrazci_evidence_mnenja_storitve/alternativno_resevanje_sporov/centralna_evidenca_mediatorjev_v_programih_sodisc/.

- 7) priporočila podjetju o tem, kako naj najboljša svoje ravnanje v skladu s smernicami (»tam, kjer je to primerno«).

O vsebini zaključne izjave odločajo člani medresorske delovne skupine z večino prisotnih članov. Vodja NKT Slovenija lahko na podlagi smernic, posvetovanja s sekretariatom OECD in udeleženi strankami sprejme tudi drugačno vsebino zaključne izjave od tiste, ki so jo sprejeli člani medresorske delovne skupine z večino prisotnih članov. V tem primeru NKT Slovenija izda vsebino zaključne izjave, ki jo je sprejel vodja NKT Slovenija. Ko NKT Slovenija pripravi svojo zaključno izjavo, imajo stranke v sporu na voljo 15 delovnih dni, da pošljejo svoje komentarje. NKT Slovenija se odloči, ali bo v besedilo izjave vnesla kakršnekoli spremembe, preden bo poslala zaključno izjavo strankam in jo objavila na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

V skladu s smernicami lahko NKT Slovenija po izdaji zaključne izjave **še naprej spremlja ravnanje strank (neformalna spremljevalna faza) in preverja**, ali je to v določenem primeru v skladu s priporočili NKT Slovenija (spremljevalna faza je neobvezna). Da bi izboljšali delo NKT Slovenija v zvezi z obravnavo posebnih primerov, so stranke lahko zaprosene, da ocenijo delo NKT Slovenija pri obravnavi zadeve v roku treh mesecev po objavi zaključne izjave.

Če je bila **mediacija uspešna in so stranke sklenile sporazum**, se stranke običajno dogovorijo o določenih ukrepih, ki se izvedejo po izdaji zaključne izjave. V tovrstnih primerih se priporoča, da stranke z izbranim mediatorjem določijo čim bolj konkretne ukrepe in specifične formulacije glede tega, kaj je treba storiti, kdo to stori in v katerem roku. To omogoči, da se zagotovi predvidljivost o razpletu, ki ga stranke lahko pričakujejo. NKT Slovenija prevzame pobudo, da stranke povabi na sestanek, ki ga skliče v enem letu od izdaje zaključne izjave in na katerem se od strank zahteva, da poročajo o uporabnosti doseženega dogovora in o svojem delu pri izvajanju dogovorjenih ukrepov. Po končanem sestanku NKT Slovenija objavi, da je bil sestanek izveden.

V primerih, v katerih se **postopek mediacije ne zaključi s sklenitvijo sporazuma** in NKT Slovenija izda zaključno izjavo, v kateri so navedena priporočila podjetju, lahko zaključna izjava vsebuje rok, do katerega morajo stranke NKT Slovenija seznaniti z določenimi točkami v priporočilu podjetja. Primer: od podjetja se lahko zahteva oziroma podjetje spodbudi, da obvesti NKT Slovenija o morebitnih ukrepih, izvajanih s ciljem, da bi začele veljati zahteve iz tega priporočila.

Vsi morebitni nadaljnji ukrepi v spremljevalni fazi morajo biti zaključeni v enem letu po objavi zaključne izjave.

Gregor Umek, mag.
vodja NKT Slovenija